FURÛĞ FERRUHZÂD

ایمان بیاوریم به آغاز فصل سرد

İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına

Türkçesi: Ali Güzelyüz

DEMAVEND

Furûğ Ferruhzâd

İNANALIM SOĞUK MEVSİMİN BAŞLANGICINA

Farsça aslından çeviren:

Prof. Dr. Ali Güzelyüz

DEMAVEND

Demavend Yayınları: 33
1. Baskı, İstanbul, Ağustos 2015
Yayın yönetmeni: Neval Güzelyüz
Kapak tasarımı ve iç düzen: Demavend
Eserin özgün adı: İmân beyâverim be âğâz-ı fasl-ı serd
Farsçadan çeviren: Prof. Dr. Ali Güzelyüz
Dili: Farsça-Türkçe

© Bütün hakları saklıdır. 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nın hükümlerine göre bu kitabın tamamı ya da bir bölümünün, izinsiz olarak elektronik, mekanik, fotokopi veya herhangi bir kayıt sistemi ile yayınlanması, çoğaltılması ya da depolanması yasaktır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayıncı Sertifika No: 27406
ISBN: 978-605-9986-11-3

Kütüphane Bilgi Kartı (Cataloging-in-Publication Data)
1. İran edebiyatı 2. Şiir 3. Furûğ Ferruhzâd

Demavend Yayınları

Başak Mah. Yeşil Vadi Cad. Metrokent, A1 Blok, D. 87
Başakşehir-İSTANBUL

☎ : 0090 212 500 36 07 – 0090 542 311 17 89

Baskı ve cilt: Ofis Matbaa Ltd. Şti.
Matbaa Sertifika No: 14973

E-mail: demavend@demavend.com.tr
Web: http://www.demavend.com.tr

İÇİNDEKİLER

Furug FERRUHZAD (1935 - 1967)..... 6
İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına..... 10
Senden Sonra Ey Yedi Yaş 25
Pencere 29
İçim Yanıyor Bahçeye 33
Kimseye Benzemeyen Kimse 39
Sadece Sestir Kalıcı Olan 44
Kuş Ölümlüdür 47
Çevirmen Hakkında 48
.

FURÛĞ FERRUHZÂD (1935-1967)

Furûğ Ferruhzâd, 4 Ocak 1935 tarihinde Tahran'da, burjuva bir ailenin kızı olarak dünyaya geldi. İlk ve orta-okulu tamamladıktan sonra, Kemalülmülk Sanat Okulu'nda resim dalında eğitim görmeye başladı. 16 yaşında lise öğrencisi iken Pervîz Şâpur ile evlendi. Bir erkek çocuk sahibi olduğu bu evlilik hayatı fazla sürmedi ve kocasından ayrılarak 32 yıl süren kısa ömrünün sonuna dek yalnız yaşadı. 13 Şubat 1967 tarihinde bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

Genç yaşta aşk şiirleri söylemeye başlayan Furûğ, bu ilk şiirlerini *Rûşenfikr* (Aydın) gibi haftalık dergilerde yayınlamaya başladı. 1952 yılında *Esîr* (Tutsak) adındaki ilk şiir kitabı basıldığında ise henüz 18 yaşındaydı. Daha sonra 1956'da *Dîvâr* (Duvar) ve 1957'de *İsyân* (Başkaldırı) adlı kitapları yayınlandı. Bu şiir mecmualarının üçünde de romantizm hâkim olmakla birlikte; ikinci eseri olan *Dîvâr*'da, şiir konusundaki ilerleme ve deneyimleri açıkça göze çarpmaktadır. Kendisi bu konuda "*Esîr*'de ben sadece dış dünyayı yalın bir şekilde açıklıyordum. O zamanlar şiir, ruhuma işlememişti. Aksine kendisiyle aynı evde yaşadığımız bir eş, bir arkadaş gibiydik. Sonraları şiir bende kök saldı. Böylece benim için şiirin konusu değişmiş oldu. Artık şiiri sadece kendi duygularımı açıklamak için bir araç olarak görmüyorum. Aksine şiirin kökü bende sağlamlaştıkça, ben parçalara ayrıldım ve yepyeni dünyalar keşfettim."[1] demektedir. Bu arada ilk üç eserindeki "aşk" şiirlerine ek olarak "kadının yoksunluğu" konusuna yönelmiştir. Kadının duygularından kaynaklanan bu yoksunluk elbette ki toplumun faktör ve değerlerinin ortaya çıkardığı yoksunluktan bütünüyle farklıdır. Ona göre "erkek"; bencil ve bazı hakları haksız olarak elde etmeyi kabul eden bir varlıktır. Furûğ'un "kadın"ı ise;

çarşaf ve peçeden kurtulmuş ve aile sorunlarının dışında bir dünyaya göz dikmiştir. Nitekim bu konuda şöyle demektedir:

Gel, ey erkek, ey bencil varlık
Gel, kafesin kapılarını aç.
Beni ömür boyu zindanda tutmuşsan eğer
Bari bir anlık olsun serbest bırak.[2]

Sonraları çağdaş şair ve yazarlarla yakınlık kurup dostlarının edebî çevresinden etkilenen Furûğ'un düşünce hayatında da önemli değişiklikler olmuştur. Bu değişiklikler sonucu yazdığı ve *Tevellodî Dîger* (Bir Başka Doğuş, Tahran 1963) adını verdiği şiir kitabında farklı bir ruha sahip toplumsal ve eleştirel şiirlerine yer vermiştir. Burada anlattığı "aşk", cinsel ve bedensel bir temeli ve kaynağı olan "aşk"tan tamamen farklıdır. Mizâh ve bir dereceye kadar da mistik yönü olan bu aşkta yaşam kanı akmaktadır. Doğayı betimleyen ve güzellikleri öven şiirleri de bizi yepyeni dünyalara götürmektedir. Furûğ, şiirlerinde zaman zaman kendine özgü yeni ve simgeli kavramlar kullanmıştır.

Dördüncü kitabı olan *Tevellodî Dîger*, gerçekten de onun şiirde yeniden doğduğunu göstermektedir. Furûğ bu eserde, kendi şiir yolunu çizmiştir. Önceki eserlerinde göze çarpan "olgunlaşmamışlık" artık tamamen ortadan kaybolmuştur. Bu şiirlerde, yıllarca deneyimden sonra "gerçekler dünyası"na tünel açan bir kadın görüyoruz.

Furûğ, çevresinde olup biten her şeyi şiirlerinde yansıtmıştır. Örneğin bir pınarı düşünüyor ve onun şeffâflığından, akışından, yolcuların susuzluğunu giderişinden söz ediyor. Bir buğday tarlasının hoş kokusunu anlatıyor. Yağmurun yağmasını, pencerelerin açılmasını arzuluyor. Kuşlardan söz ediyor, kuşların kafesteki tutsaklıklarından ve sonsuz uzaydaki özgürlüklerinden...

Furûğ'a göre şiir, kendisini "varlık"a bağlayan penceredir. Nitekim bu konuda şöyle demektedir: "Bana göre şiir, ona yaklaştığımda kendi kendine açılan bir penceredir. Yanında oturuyorum, bakıyorum, şarkı söylüyorum, bağırıyorum, ağlıyorum... Pencerenin öte yanında bir varlık olduğunu; orada birinin, belki de iki yüz, üç yüz yıl sonra yaşayacak birinin beni dinlediğini biliyorum. Şiir, geniş anlamıyla "varlık"a bağlanmak için bir araçtır. Onun en iyi yönü, insanın şiir söylerken "Ben de varım" ya da "Ben de var idim" diyebilmesidir. Ben, şiirimde bir şey aramıyorum. Aksine şiirimde kendimi yeni yeni buluyorum[3]."

Sinemaya da ilgi duyan Furûğ, İbrâhîm Golistan'la birlikte birkaç filmin çekimini gerçekleştirdi ve bu alanda büyük başarılar göstererek uluslararası bir ödül kazandı.

İmân Beyâverîm be Âğâz-ı Fasl-ı Serd (1973) (İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına) adlı şiir kitabı ile bazı seçme şiirlerinden oluşan *Gozîde-i Eş'âr* (1974) ve *Gozîne-i Eş'âr* (1985) adlı eserleri ölümünden sonra yayımlandı.

İmân Beyâverîm be Âğâz-ı Fasl-ı Serd adlı eserindeki uzun şiirleri Furûğ, kendi duygularını anlatmak için seçmiştir. Ancak uzun şiirlerde vezin bakımından pek başarılı olduğu söylenemez. Hatta bu şiirlerde zaman zaman bazı sözcükleri yersiz kullanmış ya da tekrarlamıştır. Öyle ki, bazı şiirlerden bir parça atılması durumunda bile şiirde bir eksiklik yaratmaz. Gerçek şu ki Furûğ, geniş ve güçlü duygularını açıklamak için bu şekli uygun görmüş ve başka şairleri taklit etmek istememiştir. O, yaşamın bütün anlarında "şair olmak" gerektiğine inanıyor ve "Şair olmak demek, insan olmak demektir. Kimilerini tanırım, günlük davranışlarının şiirle ilgisi yoktur. Yani sadece şiir söyledikleri zaman

şairdirler. Sonra iş bitiyor... Ben bu kişilerin sözlerini kabul edemem." diyordu.[4]

Aynı adı taşıyan uzun bir şiirle başlayan bu eserde Furûğ, yıllarca deneyim, araştırma, ümitsizlik, şaşkınlık, gördüğü yalan dolanlar, tuzaklar, hileler, eziyetler, ikiyüzlükler karşısında kendini her zamandan daha çok yalnız hissediyor ve soğuk mevsiminin başlayacağına inanıyor. Soğuk mevsimde ne olabilir? Kış, soğuk veya ölüm. Evet, bunların üçü de mevsimlerin sonudur. Tabiat mevsimlerinin sonu, kış; yaşam mevsiminin sonu, ölüm ve soğuk yani donmak, yani yaşamamak. Furûğ, bu anlarda mevsimlerin sırrını anlıyor ve şöyle diyor:

Ve bu benim
Yalnız kadın
Soğuk mevsimin eşiğinde
Toprağa bulanmış varlığı anlamanın başlangıcında
Ve sâde ümitsizlik ve gökyüzünün hüznü
Ve bu çimentolu ellerin güçsüzlüğü
Zaman geçti
Zaman geçti ve saat dört kez çaldı
Dört kez çaldı
Bugün Dey ayının ilk günü (21 Aralık)
Mevsimlerin sırrını biliyorum ben
Ve anların sözünü anlıyorum...[5]

[1] Bkz. "Musâhabe-yi Sadreddîn İlâhî bâ Furûğ", *Mecelle-yi Sepîd o Siyâh*, İsfend 1345/Mart 1967.

[2] Ahmed Futûhî, "Furûg Ferruhzâd", *Negin*, Şomâre 57, Behmen 1348 (sayı: 57, Şubat 1970) s.18.

[3] Bkz. *Harfhâyi bâ Furûg Ferruhzâd*, İntişârât-i Morvârid, Tahran 1356/1977, s.48.

[4] bkz. Ferhâd 'Abidînî, "Seyrî der surûdehâ-yi Furûg", (II. Bölüm), *Negin*, sayı: 130, s.25.

[5] Behrûz Celâlî, *Dîvân-i Eş'âr-i Furûg Ferruhzâd*, 4. bs., Tahran 1374/1995, s.423-424.

İNANALIM SOĞUK MEVSİMİN BAŞLANGICINA

ایمان بیاوریم به آغاز فصل سرد

İNANALIM SOĞUK MEVSİMİN BAŞLANGICINA

Ve bu benim
Yalnız kadın
Soğuk mevsimin eşiğinde
Toprağa bulanmış varlığı anlamanın başlangıcında
Ve sâde ümitsizlik ve gökyüzünün hüznü
Ve bu çimentolu ellerin güçsüzlüğü.

Zaman geçti
Zaman geçti ve saat dört kez çaldı
Dört kez çaldı
Bugün Dey* ayının ilk günü
Mevsimlerin sırrını biliyorum ben
Ve anlıyorum anların sözünü...
Mezarda yatıyor kurtarıcı
Ve toprak, kabul edici olan toprak
Huzurun bir işaretidir.

Zaman geçti ve saat dört kez çaldı

---

* Iran takviminde Dey ayının ilk günü 21 Aralık'a denk gelmektedir.

Rüzgâr esiyor sokakta
Rüzgâr esiyor sokakta
Ve ben çiçeklerin çiftleşmesini düşünüyorum
İnce saplı kansız goncaları
Ve bu veremli yorgun zamanı
Ve bir adam geçiyor ıslak ağaçların yanından
O adam ki damarlarının mavi dizisi
Ölü yılanlar gibi, boğazının iki yanından
Yukarıya doğru sürünmüş
Ve onun ters şakaklarında o kanlı heceyi
Tekrarlıyor:
- Merhaba
- Merhaba.
Ve ben çiçeklerin çiftleşmesini düşünüyorum
Soğuk mevsimin eşiğinde
Aynaların matem meclisinde
Ve soluk renkli tecrübelerin yaslı meclisinde
Ve sessizliğin bilgisiyle yüklü bu günbatımında
Öylece
Sabırlı,
Ağır

Ve derbeder birine
Nasıl dur emri verilebilir?
Adama nasıl canlı olmadığı ve hiçbir zaman yaşamadığı
söylenebilir?

Rüzgâr esiyor sokakta
Birer köşeye çekilmiş kargalar
Dönüp dolaşıyorlar tembelliğin yaşlı bahçelerinde
Ve ne kadar da alçak bir boyu var
Merdiven-çatının!

Onlar bir kalbin bütün saflığını
Beraberlerinde götürdüler masallar sarayına
Ve şimdi artık
Artık nasıl dansa kalkacak insan
Ve çocukluğunun saçlarını
Nasıl dökecek akan sulara
Ve sonunda koparıp kokladığı elmayı
Nasıl ezecek ayağının altında?

Ey sevgili, ey eşsiz sevgili
Nice kara bulutlar güneşin ziyafetini beklemede.

O kuş bir gün ortaya çıktığında hayalî bir yolda uçuş halindeydi sanki
Hayalgücünün yeşil çizgilerindendi sanki
Meltemin şehvetinde nefes alan o taze yapraklar

Sanki
Pencerelerin temiz zihninde yanan o mor alev
Lambanın masum bir görüntüsünden başka bir şey değildi.

Rüzgâr esiyor sokakta
Yıkımın başlangıcıdır bu
Senin ellerinin yıkıldığı gün de rüzgâr esiyordu
Sevgili yıldızlar
Kâğıttan yapılmış sevgili yıldızlar
Yalanlar esmeye başlayınca gökyüzünde
Sığınmak mümkün mü artık başı eğik peygamberlerin surelerine?
Binlerce yıllık ölüler gibi kavuşacağız birbirimize ve o zaman
Güneş hüküm verecek gövdelerimizin çürümesine.

Üşüyorum
Üşüyorum ve hiçbir zaman ısınmayacağım sanki
Ey sevgilim, ey biricik sevgilim "Acaba kaç yıllıktı şarap?"
Bak, burada
Ne kadar ağırlığı var zamanın
Ve balıklar nasıl çiğniyorlar etlerimi
Niçin hep denizin dibinde tutuyorsun beni?

Üşüyorum ve nefret ediyorum sedef küpelerden
Üşüyorum ve biliyorum
Bir yaban gelinciğinin bütün kızıl kuruntularından
Birkaç damla kan dışında
Hiçbir şey kalmayacak geriye.

Bırakacağım çizgileri
Ve sayıları saymayı da bırakacağım
Ve sınırlı geometrik şekillerin arasından
Ölçünün duygusal genişliklerine sığınacağım
Çıplağım ben, çıplağım, çıplak
Sevgi sözlerinin arasındaki sessizlikler kadar çıplağım
Ve aşktandır benim bütün yaralarım
Aşktan, aşktan, aşktan.

Ben bu başıboş adayı
Okyanusun değişiminden
Ve dağın patlayışından geçirmişim
Ve paramparça olmak, en küçük parçalardan güneşin oluştuğu
O birleşik varlığın sırrıydı

Merhaba ey masum gece!
Merhaba ey çöl kurtlarının gözlerini
Kemikten inanç ve güven çukurlarına çeviren gece!
Senin derelerinin kıyısında söğüt ağaçlarının canları
Baltaların sevecen canlarını kokluyorlar
Ben, düşüncelerin, sözlerin ve seslerin farksız olduğu dünyadan geliyorum
Ve yılanlar yuvasına benziyor bu dünya
Ve bu dünya, bir yandan seni öperken
Kendi zihinlerinde senin darağacının ipini dokuyan
İnsanların ayak hareketlerinin sesleriyle doludur.

Merhaba ey masum gece!
Her zaman bir aralık vardır
Pencere ile görmek arasında.
Niçin bakmadım?
Islak ağaçların yanından bir adam geçerken baktığım gibi...

Niçin bakmadım?
Sanki annem ağlamıştı o gece
Benim acı duyduğum ve nutfenin şekil aldığı o gece
Akasya salkımlarının gelini olduğum o gece
Isfahan'ın mavi çini sesleriyle dolup taştığı o gece,
Benim diğer yarım, nutfemin içine dönmüştü
Ve ben aynada görüyordum onu,
Ayna gibi saf ve aydınlıktı
Ve ansızın çağırdı beni
Ve ben akasya salkımlarının gelini oldum...

Sanki annem ağlamıştı o gece.
Nasıl anlamsız bir aydınlık sızdı şu karanlık pencereden
Niçin bakmadım?
Bütün mutluluk anları biliyordu
Senin ellerinin yıkılacağını
Ve ben bakmadım
Saatin penceresi açılıp
O hüzünlü kanarya dört kez çaldı
Dört kez çaldı
Ve ben,
Gözleri, simurgların boş yuvalarına benzeyen
Ve öylece kalçalarının salıntısıyla yürüyen
O küçük kadına rastladım

Sanki benim görkemli rüyamın bekâretini
Gecenin yatağına götürüyordu beraberinde.

Yeniden tarayabilecek miyim
Saçlarımı rüzgârda?
Yeniden menekşe dikebilecek miyim bahçelere?
Ve gökyüzünde pencerenin arkasına
Koyabilecek miyim sardunyaları?
Yeniden dansedebilecek miyim kadehlerin üstünde?
Kapının zili, sesin bekleyişine götürecek mi beni yeniden?
"Bitti artık" dedim anneme.
"Her zaman, düşünmeye fırsat bulmadan olur olacaklar,
Bir başsağlığı ilanı vermeliyiz gazeteye" dedim.

Boş insan
Güven dolu boş insan
Bak nasıl şarkı söylüyor dişleri
Çiğneme sırasında
Ve gözleri nasıl parçalıyor,
Dikilip baktığı zaman
Ve nasıl geçiyor ıslak ağaçların yanından:

Sabırlı,
Ağırbaşlı,
Başıboş.

Saat dörtte
Damarlarının mavi dizileri
Ölü yılanlar gibi, boğazının iki tarafında
Yukarıya doğru süründüğü
Ve keyifsiz şakakların o kanlı hecenin
Tekrarlandığı bir anda
-Merhaba
-Merhaba
Acaba sen
O dört mavi laleyi
Kokladın mı hiç?
Zaman geçti
Zaman geçti ve akasyanın çıplak dallarına çöktü gece
Pencerenin camları ardında kayıyordu gece
Ve soğuk diliyle
Geçen günün artıklarını çekiyordu içine

Nereden geliyorum ben?
Nereden geliyorum ben,
Ki öylece bulanmışım gecenin kokusuna?
Mezarının toprağı tazedir hâlâ
O yeşil genç çift elin mezarından söz ediyorum...
Ne kadar da sevecendin ey sevgilim, ey eşsiz sevgilim
Ne kadar da sevecendin yalan söylerken
Ne kadar da sevecendin, aynaların gözkapaklarını kaparken
Ve avizeleri
Tel saplarından koparırken
Ve zifiri karanlıkta beni aşk otlağına götürürken
Rüya çimenine konmuş susuzluk yangınının peşindeki
şaşkın buhara kadar
Ve o kâğıttan yıldızlar
Sonsuzluğun etrafında dönüyorlardı.
Niçin sesle söylediler sözü?
Niçin "görme"nin evine konuk ettiler "bakış"ı?
Niçin okşamayı
Bekâret saçının utangaçlığına götürdüler?
Bak, burada
Sözle konuşan,
Bakışla seslenen,

Ve okşayışla sakinleşen o insanın canı
Kuruntu oklarıyla
Nasıl çarmıha gerildi.
"Doğru"nun beş harfine benzeyen
Senin beş dal parmağının izi
Nasıl kaldı onun yanağında?

Sessizlik nedir, nedir ey eşsiz sevgilim?
Sessizlik nedir, söylenmemiş sözler dışında?
Aciz kalıyorum söylemekten ama serçelerin dili
Doğa eğlencesinin akan cümlelerinin hayat dilidir
Serçelerin dili, yani: Bahar. Yaprak. Bahar.
Serçelerin dili, yani: Esinti. Koku. Esinti.
Fabrikalarda ölüyor serçelerin dili
Kimdir, şu sonsuzluk yolunda
Birlik anına doğru yürüyen
Ve her zamanki saatini
Çıkarmalar ve ayırmalar matematiği mantığıyla kuran kişi?
Kimdir, şu horozların ötüşünü
Günün başlangıcı olarak değil de
Kahvaltı kokusunun başlangıcı olarak bilen kişi?

Kimdir, şu başında aşk tacı olan
Ve düğün giysilerinin önünde çürüyen kişi?

Demek ki güneş, sonunda
Aynı anda
Her iki ümitsizlik kutbuna çarpmadı
Ve boşaldın sen, mavi çini tınlamasından

Ve ben öylesine doluyum ki namaz kılıyorlar sesimin üzerinde

Mutlu cesetler
Üzgün cesetler
Düşünen suskun cesetler
İyi davranan, şık giyinen, güzel yiyen cesetler
Belirli zamanların istasyonlarında
Ve geçici ışıkların kuşkulu alanında
Ve başıboşluğun çürümüş meyvelerini alma arzusunda...
Ah,
Kavşaklarda olayları merakla bekleyen nice insanlar var
Ve "dur" düdüklerinin sesi
Bir adamın ezilmesi gereken, gereken, gereken bir anda

Zamanın tekerlekleri altında,
Islak ağaçların yanından geçen adamın...

Nereden geliyorum ben?

"Bitti artık" dedim anneme.
"Her zaman, düşünmeye fırsat bulmadan olur olacaklar,
Bir başsağlığı ilanı vermeliyiz gazeteye" dedim.

Merhaba ey yalnızlık tuhaflığı
Sana bırakıyorum odayı
Çünkü kara bulutlar, her zaman
Arınmanın yeni ayetlerinin elçisidirler
Ve bir mumun şehit düşmesinde
Parlak bir sır vardır
O en son ve en uzun alev iyi biliyor onu

İnanalım
İnanalım soğuk mevsimin başlangıcına
İnanalım hayalî bahçe harabelerine
İşsizliğin baş aşağı düşmüş oraklarına

Ve tutsak tohumlara.
Bak, nasıl kar yağıyor...

Belki gerçek, o iki genç eldi, o iki genç el
Karın durmak bilmeyen yağışının altında gömülen
Ve gelecek yıl, baharda
Pencerenin ardındaki gökyüzüyle birlikte uyuyan
Ve bedeninde fışkıran
Hafif yüklü dalların yeşil fıskiyeleri
Tomurcuk açacak, ey sevgilim, ey eşsiz sevgilim

İnanalım soğuk mevsimin başlangıcına...

SENDEN SONRA EY YEDİ YAŞ

Ey yedi yaş
Ey gidişin şaşırtıcı anları
Senden sonra ne gittiyse, delilik ve cehalet yığını içinde gitti
Senden sonra
Bizimle kuş,
bizimle meltem arasında,
capcanlı ve aydınlık bir bağ olan pencere
Kırıldı
kırıldı
kırıldı senden sonra
"Su! Su! Su!" dışında hiçbir şey söylemeyen
o toprak bebek
suda boğuldu.

Senden sonra öldürdük cırcırböceklerinin sesini
ve alfabe harflerinin üzerinden yükselen zil sesine
ve silah fabrikalarının düdük sesine gönül bağladık

Senden sonra, oyun yerimiz masanın altında olan bizler
Masaların altından
Masaların arkasına
Ve masaların arkasından
Masaların üstüne vardık
Ve masaların üstünde oynadık
Ve kaybettik, senin rengini kaybettik, ey yedi yaş!

Senden sonra ihanet ettik birbirimize
Senden sonra bütün hatıraları
Kurşun parçalarıyla ve dağılmış kan damlalarıyla
Sokak duvarlarının alçılı şakaklarından temizledik.

Senden sonra meydanlara gittik
"Yaşasın!",
"Kahrolsun!" diye bağırdık.

Ve meydanın kargaşasında, zekice şehri görmeye gelen
Şarkıcının paralarına alkış tuttuk
Senden sonra, birbirimizin katili olan bizler
Aşk için yargıda bulunduk

Ve öylece yüreklerimiz
Endişeliyken ceplerimizde
Aşkın payı için yargıda bulunduk

Senden sonra, mezarlıklara yöneldik biz
Ve ölüm, soluk alıyordu büyükannenin çarşafının altında
Ve o kocaman ağaçtı ölüm,
Başlangıcın berisindeki canlılar
Adak bezi bağlıyorlardı onun usanmış dallarına
Ve sonun öte tarafındaki ölüler
Pençe vuruyorlardı onun fosforlu köklerine
Ve o kutsal türbenin üzerine oturmuştu ölüm
Ki onun dört köşesinde, dört mavi şamdan
Aydınlandı aniden.

Rüzgâr sesi geliyor
Rüzgâr sesi geliyor, ey yedi yaş

Kalktım ve su içtim
Ve aniden hatırladım
Senin körpe ekin tarlalarının nasıl korktuğunu çekirgelerin saldırısından.

Ne kadar ödemek gerek
Bu beton küpün gelişmesi için
Ne kadar ödemek gerek?

Biz ne kadar varsa
Kaybetmemiz gereken, kaybettik
Yola, ışıksız düştük biz
Ve ay, ay, o şefkat kaynağı, hep oradaydı
Balçıktan bir çatının çocukça hatıralarında
Ve çekirgelerin saldırısından korkan o körpe ekin tarlalarının üzerinde

Ne kadar ödemek gerek?

PENCERE

Bir pencere, görmek için
Bir pencere, duymak için
Bir pencere, kuyu halkası gibi
Kendi sonunda, yerin merkezine ulaşan
Ve şu tekrarlanan mavi şefkatin genişliğine doğru yeniden açılan
Bir pencere, yalnızlığın küçücük ellerini
Cömert yıldızların geceleyin bağışladığı hoş kokuyla Dolduran
Ve oradan, güneşin sardunya çiçeklerinin gubetine konuk edilebildiği
Bir pencere, yeter bana.

Oyuncak bebekler ülkesinden geliyorum
Kâğıt ağaçların gölgelerinin altından
Resimli bir kitabın bahçesinde
Masumiyetin toprak sokaklarında
Alfabelerin soluk harflerinin geliştiği yıllardan

Veremli okul sıralarında
Çocukların, karatahtaya
"Taş" sözcüğünü yazabildikleri
Ve sığırcıkların, yaşlı ağaçların üzerinden kanat çırpıp
uçtukları zamanlardan beri.

Etobur bitkilerin köklerinden geliyorum ben
Ve beynim hâlâ
Ataçla bir deftere
Asmış oldukları
Bir kelebeğin dehşet veren sesiyle dopdolu.

Adaletin ince ipiyle asılıyken güvenim,
Ve bütün şehirde
Lambalarımın yüreğini paramparça ettikerinde,
Aşkımın çocuksu gözlerini
Kanunun kara mendiliyle kapattıklarında
Ve arzumun ıstıraplı şakaklarından
Kan fıskiyeleri fışkırdığında
Benim hayatım
Duvar saatinin tiktaklarından başka bir şey olmadığında
Anladım ki mutlaka, mutlaka, mutlaka

Sevmeliyim delicesine.

Bir pencere yeter bana
Bilinç, bakış ve suskunluk anında bir pencere
Şimdi ceviz fidanı
O kadar boy attı ki, genç yapraklarına
Anlatabilir duvarı
Aynaya sor
Kurtarıcının adını
Ayaklarının altında sarsılan yer
Daha yalnız değil midir senden?
Peygamberler, harabe elçiliğini
Çağımıza mı getirdiler beraberlerinde?
Bu art arda patlamalar
Ve zehirli bulutlar
Kutsal ayetlerin çınlaması mıdır acaba?
Ey dost, ey kardeş, ey kandaş,
Aya vardığında,
Çiçeklerin soykırım tarihini yaz.

Düşler daima
Saflıklarının yüksekliğinden fırlatılıp ölürler.

Eski kavramların mezarı üstünde yeşeren
Dört yapraklı yoncayı kokluyorum ben
Bekleyiş ve namus kefeninde toprak olan kadın, benim gençliğim miydi?
Acaba tekrar çıkabilecek miyim merak merdivenlerimden,
Evin çatısında adım atan güzel Allah'a selam vermek için?

Artık zamanın geçtiğini hissediyorum
Payıma düşen "an"ın, tarihin yapraklarından olduğunu hissediyorum
Benim saçlarımla şu üzgün yabancının elleri arasında
Aldatıcı bir mesafe masası olduğunu hissediyorum.

Bir şey anlat bana
Canlı bir bedenin şefkatini sana bağışlayan,
Canlı kalma hissini algılamaktan başka ne ister senden?
Bir şey anlat bana
Pencereme sığınmış,
Ve güneşle bağlantı kurmuşum.

İÇİM YANIYOR BAHÇEYE

Çiçekleri düşünen yok
Balıkları düşünen yok
İnanmak isteyen yok
Bahçenin ölmekte olduğuna
Bahçenin yüreğinin, güneşin altında şiştiğine
Bahçenin zihninin yavaş yavaş
Yeşil hatıralardan arındığına.
Ve bahçenin hissi sanki
Bahçenin inzivasında çürüyen soyut bir şeydir
Evimizin bahçesi yalnızdır
Evimizin bahçesi
Tanımadık bir bulutunun yağışının bekleyişinde
Esnemektedir
Ve boştur evimizin havuzu
Deneyimsiz küçük yıldızlar
Ağaçların yüksekliğinden yere düşüyorlar
Ve balıkların evinin soluk pencerelerinden
Geceleri öksürük sesi geliyor
Evimizin bahçesi yalnızdır

Babam diyor:

"Benden geçti

Benden geçti

Unumu eledim,

Eleğimi duvara astım."

Ve odasında sabahtan akşama kadar

Ya "Şâhname" okuyor

Ya da "Nasihu't-Tevârih"

Babam, anneme diyor:

"Lanet olsun ne kadar balık varsa, ne kadar kuş vasa,

Ben ölünce

Ne fark eder, ha bahçe var

Ha bahçe yok

Emekli maaşım yeter bana."

Annemin bütün hayatı

Serilmiş bir seccadedir,

Cehennemin dehşet eşiğine.

Annem, her şeyin altında

Bir günahın izini arar

Ve düşünür, bir bitkinin küfrünün

Bahçeyi kirlettiğini

Bütün gün dua eder annem,

Doğal bir günahkârdır annem

Ve üfler bütün çiçeklere

Ve üfler bütün balıklara

Ve üfler kendine

Beklemektedir annem, ilahi zuhuru

Ve gökten inecek bağışı.

Kardeşim, mezarlık diyor bahçeye

Kardeşim, otların karışıklığına gülüyor

Ve suyun hastalıklı kabuğunun altında

Bozuk zerreciklere dönüşen

Balıkların cesetlerini

Sayıyor

Kardeşim alışıktır felsefe yapmaya

Kardeşim, bahçenin şifa bulmasını

Bahçenin yıkılışında görüyor.

Fitil gibi oluyor

Ve yumruklıyor kapıyı, duvarı

Ve anlatmaya çalışıyor

Çok dertli, yorgun ve ümitsiz olduğunu,

Ümitsizliğini de

Kimlik, takvim, mendil, çakmak ve tükenmez kalem gibi
Götürüyor beraberinde sokağa, çarşıya
Ve ümitsizliği,
O kadar küçüktür ki her gece
Kayboluyor meyhanenin kalabalığında.
Ve çiçekleri seven kız kardeşim,
Annem döverken onu,
Yüreğinin sade sözlerini,
Çiçeklerin şefkatli ve sessiz topluluğuna götürüyordu
Ve zaman zaman balıklar ailesini
Konuk ediyordu, güneşe ve tatlıya...
Şehrin öbür tarafındadır onun evi,
O, yapay evinin içinde
Yapay kırmızı balıklarla
Ve yapay eşinin aşkına sığınarak
Ve yapay elma ağaçlarının dallarının altında
Yapay şarkılar söylüyor
Ve doğal çocuklar yapıyor.
O,
Ne zaman gelse bizi görmeye,
Ve eteğinin köşesi bulaşsa bahçenin yoksulluğuna,
Kolonya banyosu yapıyor.

O,
Ne zaman gelse bizi görmeye,
Gebedir
Evin bahçesi yalnızdır
Evin bahçesi yalnızdır
Bütün gün
Parçalanma sesi geliyor kapının ardından
Ve patlama sesi
Bütün komşularımız, bahçelerinin toprağında çiçek yerine
Top ve makineli tüfek ekiyorlar
Bütün komşularımız, çini havuzlarının
Üstünü örtüyorlar
Ve çini havuzlar,
Kendileri istemese de
Gizli barut depolarıdır
Ve sokağımızın çocukları, okul çantalarını
Küçük bombalarla
Doldururlar.
Afallamıştır evimizin bahçesi.

Ben,
Kendi kalbini kaybeden zamandan korkuyorum,

Ben,
Bu kadar elin boş tasavvurundan
Bu kadar suratın yabancı bir şekilde canlanmasından
korkuyorum.
Ben,
Geometri dersini delicesine seven
Bir öğrenci gibi yalnızım
Ve bahçenin, hastaneye kaldırılabileceğini düşünüyorum
Ben düşünüyorum...
Ben düşünüyorum...
Ben düşünüyorum...
Ve şişmiştir bahçenin kalbi, güneşin altında
Ve bahçenin zihni yavaş yavaş
Arınıyor yeşil hatıralardan.

KİMSEYE BENZEMEYEN KİMSE

Birinin geldiğini gördüm düşümde,
Kızıl bir yıldız gördüm düşümde,
Ve sürekli oynuyor göz kapağım,
Ve sürekli çift oluyor ayakkabılarım,
Ve kör olayım
Yalan söylüyorsam,
Ben o kızıl yıldız düşünü
Uykuda değilken gördüm.

Biri geliyor
Biri geliyor
Başka biri
Daha iyi biri
Kimseye benzemeyen, babaya benzemeyen, dosta benzemeyen, Yahya'ya benzemeyen, anneye benzemeyen biri
Olması gereken kimseye benzeyen
Ve boyu mimarın evinin ağaçlarından da uzun olan
Ve yüzü, dönemin İmamının yüzünden de parlak olan

Ve gitmiş olan
Ve bekçilik giysisi giyen
Seyit Cevad'ın kardeşinden de korkmayan
Ve evimizin bütün odalarının sahibi olan Seyit Cevad'ın
kendisinden bile korkmayan biri
Ve adı, annemin
Namazın başında ve sonunda seslendiği şekliyle
Ya "kazi'l-kuzat"
Ya da "hâcetü'l-hâcat" olan
Ve üçüncü sınıf kitabının bütün güç sözcüklerini
Gözü kapalı okuyabilen
Ve hatta bini
Yirmi milyondan eksiksiz çıkarabilen
Ve Seyit Cevad'ın mağazasından, ne kadar ihtiyacı varsa
Veresiye mal alabilen
Ve o yeşil olan; sabah seheri gibi yeşil olan
"Allah" lambasını,
Miftahiyan Camii'nin göğünde
Yeniden aydınlatabilen biri
Ah...
Ne kadar güzeldir aydınlık

Ne kadar güzeldir aydınlık
Ve ben ne kadar çok istiyorum
Yahya'nın dört tekerlekli bir arabaya sahip olmasını
Bir de lüks lambasına
Ve ben ne kadar çok istiyorum
Yahya'nın dört tekerlekli arabasında karpuzlarla kavunlar arasında oturmayı
Ve Muhammediye Meydanı'nın etrafında tur atmayı
Ah...
Ne kadar güzeldir meydanın etrafında tur atmak
Ne kadar güzeldir çatıda uyumak
Ne kadar güzeldir Milli Park'a gitmek
Ne kadar güzeldir Pepsi'nin tadı
Ne kadar güzeldir Ferdin Sineması
Ve ne kadar hoşuma gider bütün güzel şeyler
Ve ben ne kadar çok istiyorum
Seyit Cevad'ın kızının saçını çekmeyi

Niçin öyle küçüğüm ben
Caddelerde kaybolacak kadar
Niçin o kadar küçük değil babam
Ve caddelerde kaybolmuyor

Düşüme giren kişinin geliş gününü erkene almak için bir şey yapmıyor
Ve bahçelerinin toprağı kanlı olan
Ve havuzlarının suyu da kanlı olan
Ve ayak tabanları da kanlı olan
Kıyım bölgesi halkı
Niçin bir şey yapmıyor
Niçin bir şey yapmıyor

Ne kadar da tembeldir kış güneşi

Çatı merdivenini süpürdüm ben
Pencerenin camlarını da yıkadım.
Baba niçin
Sadece uyurken düş görmeli?

Çatı merdivenini süpürdüm ben
Pencerenin camlarını da yıkadım.

Biri geliyor
Biri geliyor
Gönlüyle bizimle, nefesiyle bizimle, sesiyle bizimle olan biri

Gelişi
Önlenemeyen,
Kelepçe takılamayan ve zindana atılamayan biri
Yahya'nın yaşlı ağaçlarının altında çocuk yapan
Ve günden güne
Büyüyen, daha da büyüyen biri
Yağmurdan, yağmurun şarıl şarıl sesinden, şebboyların
fısıltılarının arasından biri

Tophane göğünden ateş oyunu gecesi gelen
Ve sofrayı kuran
Ve ekmeği bölüştüren
Ve Pepsi'yi bölüştüren
Ve Milli Park'ı bölüştüren
Ve boğmaca şurubunu bölüştüren
Ve kayıt gününü bölüştüren
Ve hastane sıra numarasını bölüştüren
Ve lastik çizmeleri bölüştüren
Ve Ferdin sinemasını bölüştüren biri.

Seyit Cevad'ın kızının ağaçlarını bölüştürüyor
Ve fazlalık olan her şeyi bölüştürüyor
Ve payımızı da veriyor
Ben düş görmüşüm.

SADECE SESTİR KALICI OLAN

Niçin durayım, niçin?
Arayış için maviliğe doğru gitmiştir kuşlar
Dikeydir ufuk,
Dikeydir ufuk ve hareket fıskiye misali
Ve görüş sınırlarında
Dönüyor ışıklı gezegenler
Yükseklikte tekrara varıyor yeryüzü
Ve havadaki kuyular
Bağlantı deliklerine dönüşüyor
Ve o kadar geniştir ki gün
Gazete kurdunun dar hayaline sığmıyor.

Niçin durayım?
Hayatın kılcal damarlarının arasından geçiyor yol
Ayın ana rahmindeki geminin çevresinin niteliği
Bozuk hücreleri öldürecek
Ve güneşin doğuşundan sonraki kimyasal atmosferde
Sadece ses vardır,
Zamanın zerrelerine bağlanacak olan ses.
Niçin durayım?

Ne olabilir bataklık
Ne olabilir, fesat böceklerinin yumurtlama yerinden
başka
Şişmiş cesetler belirliyor buzhanenin düşüncelerini.
Namert, karanlıkta
Gizlemiştir, mertliğinin kayboluşunu
Ve hamam böceği... ah
Konuşunca hamam böceği
Niçin durayım?
Kurşun harflerin işbirliği boşunadır.
Kurşun harflerin işbirliği
Kurtarmayacaktır hakir düşünceyi.
Ağaçların soyundanım ben
Şu bayatlamış havayı solumak usandırıyor beni
Ölen bir kuş uçmayı unutmamamı öğütledi bana

Bütün güçlerin sonu bağlanmaktır, bağlanmak
Güneşin parlak temeline
Ve dökülmek, ışığın bilincine
Doğaldır
Yel değirmenlerinin çürümeleri
Niçin durayım?
Ben, olgunlaşmamış buğday başaklarını

Göğsümün altına alıyorum
Ve süt veriyorum

Ses, ses, sadece ses
Suyun, akmak için şeffaf isteğinin sesi
Toprağın dişilik duvarına, yıldız ışığının dökülüş sesi
Mana nutfesinin oluşum sesi
Ve aşkın ortak zihninin yayılma sesi,
Ses, ses, ses, sadece sestir kalıcı olan

Cüceler ülkesinde
Ölçü ayarları
Sıfır yörüngesinde dolaşıyor daima
Niçin durayım?
Dört unsura itaat ediyorum ben
Ve kalbimin anayasasını yazmak
Körlerin yerel hükümetinin işi değildir.

Ürkmenin uzun uğultusunda
Hayvanın cinsel uzvuyla ne ilgim var
Et boşluğunda kurtçuğun hakir hareketiyle ne ilgim var
Çiçeklerin kanlı soyu yaşamaya zorunlu kılmıştır beni,
Çiçeklerin kanlı soyu, biliyor musunuz?

KUŞ ÖLÜMLÜDÜR

Canım sıkılıyor
Canım sıkılıyor

Terasa çıkıyorum ve parmaklarımı
Gecenin gerilmiş derisine çekiyorum

Bağlantı ışıkları sönmüştür
Bağlantı ışıkları sönmüştür

Kimse beni
Tanıştırmayacak güneşle
Kimse beni götürmeyecek serçelerin konukluğuna
Uçmayı hatırla
Kuş ölümlüdür

Çevirmen Hakkında

PROF. DR. ALİ GÜZELYÜZ

İlkokul, ortaokul ve liseyi, doğum yeri olan Hatay'da tamamladı. Yüksek öğrenimine, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümünde başladı. Bu bölümde bir yıl eğitim gördükten sonra, aynı fakültenin Fars Dili ve Edebiyatı Bölümüne geçerek 1987 yılında Lisans mezunu oldu. Yüksek Lisans (1992) ve Doktorasını (1998) ise aynı alanda İstanbul Üniversitesi'nde tamamladı.

1988-1990 yılları arasında Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde görev yaptı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1998'de Dr., 2001'de Yardımcı Doçent, 2002'de Doçent, 2008'de ise Profesör oldu.

Çok sayıda araştırma, inceleme ve çeviri eseri bulunan Prof. Dr. Ali Güzelyüz'ün ulusal ve uluslar arası hakemli dergilerde yayımlanmış onlarca makalesi ve yine ulusal ve uluslar arası sempozyumlarda sunulmuş onlarca bildirisi bulunmaktadır.

Farsçadan çevirdiği bazı kitaplar için İran İslâm Cumhuriyeti İstanbul Başkonsololuğu ve Kültür Ataşeliği'nden ödüller aldı.

İstanbul Üniversitesi'nde çok sayıda Yüksek Lisans ve Doktora tezleri de yöneten ve yönetmeye devam eden Prof. Dr. Ali Güzelyüz, ulusal ve uluslar arası akademik, kültürel ve diğer kurumlarda genel yayın müdürlüğü, yayın yönetmenliği, editörlük, yayın kurulu üyeliği, hakemlik ve danışmanlık gibi görevler de yapmaktadır.

Arapça, Farsça ve Türkçeyi hemen hemen aynı düzeyde bilen Prof. Dr. Ali Güzelyüz, orta düzeyde İngilizce ve Rusça da bilmektedir.

Halen İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanlığı görevi yanısıra Şarkiyat Araştırma Merkezi Müdürlüğü görevini de yürüten Prof. Dr. Ali Güzelyüz, evli ve iki çocuk babasıdır.

İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına

Furûğ Ferruhzâd

ایمان بیاوریم به آغاز فصل سرد

İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına, Furûğ Ferruhzâd'ın son kitabıdır. Aynı adı taşıyan uzun bir şiirle başlayan bu kitapta Furûğ, yıllarca deneyim, araştırma, ümitsizlik, şaşkınlık, gördüğü yalan dolanlar, tuzaklar, hileler, eziyetler, ikiyüzlülükler karşısında kendini her zamandan daha çok yalnız hissediyor ve soğuk mevsiminin başlayacağına inanıyor. Soğuk mevsimde ne olabilir? Kış, soğuk veya ölüm. Evet, bunların üçü de mevsimlerin sonudur. Tabiat mevsimlerinin sonu, kış; yaşam mevsiminin sonu, ölüm ve soğuk yani donmak, yani yaşamamak. Furûğ, bu anlarda mevsimlerin sırrını anlıyor ve şöyle diyor:

Ve bu benim
Yalnız kadın
Soğuk mevsimin eşiğinde
Toprağa bulanmış varlığı anlamanın başlangıcında
Ve sade ümitsizlik ve gökyüzünün hüznü
Ve bu çimentolu ellerin güçsüzlüğü
Zaman geçti
Zaman geçti ve saat dört kez çaldı
Dört kez çaldı
Bugün Dey ayının ilk günü (21 Aralık)
Mevsimlerin sırrını biliyorum ben
Ve anların sözünü anlıyorum...

Şiirler Türkçeye çevrilirken özgünlüğünün bozulmamasına özen gösterilmiş ve Farsça metinleri ile birlikte verilmiştir.

ISBN 978-605-9986-11-3

www.demavend.com.tr